

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 6. Vtrùm infinitum aliquod extensionis temporalis possit à Deo
produci, ponique in statu existenciali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

contigui, seu se tangentes, seu coniuncti localiter, aut quoad omnes suas partes interpolatas, si singuli homines à singulis distantes aliquantulum positi sint, eorumque spatia localia medijs spatijs vacuis interpolata; ita, ut nullæ omnino sint talis longitudinis spatij partes aut continuæ, aut interpolatæ, ultra quas non sint in subsequentiibus alij, & alij homines absque vlllo fine. Versus Occidentem, verò, versus Meridiem, & versus Polum totum spatium talis series non ocepabit. Nec mirum; cum ab eis lateribus finita sit. Tantumdemque venit dicendum de cæteris huiusmodi multitudinibus infinitis corporum non penetratorum.

215 Ad confirmationem respondeo, de multitudine infinita montium perinde ac de multitudine infinita aliorum quorumvis corporum non penetratorum philosophandum esse iuxta nuper dicta. Tantumdemque dicendum esse de multitudine infinita fornicarum correspondentium singulis montibus, si corruptis montibus, in eisdem spatijs relinquantur, in quibus antea erant. Ut sic enim, seriem eandem, quam antea constituerunt in finitum aut ab vno tantum latere, aut à pluribus; nisi quod ea maiora intervala habeat inter singulas fornicas, quam series montium inter singulos montes. Quod si fornicarum series ab vno dumtaxat latere infinita sit, considereturque post montes corruptos ita contracta, ut inter singulas fornicas minora iam sint intervala, quam erant antea, in nullo spatio locali ut sic poterit collocari: quia erit vna ex duabus longitudinibus ab altero latere infinitis, ex quibus præcedens series fornicarum cum suis intervallis componebatur, nulli omnino spatio locali potens congruere iuxta doctrinam vniuersalem q. 2. proposit. 28. stabilitam, & demonstratam.

216 Ex dictis in totâ hac q. infero primò, magnitudinem quoad trinam dimensionem, infinitam, & totum spatium locale replentem, qualem esse possibilem, constat ex dictis proposit. 1. totidem omnino partes, atque spatium ipsum, cui congruit, necessariò habere. Maximamque subinde esse omnium magnitudinum possibilem, quæ absque vllâ partium penetratione in spatio locali posita possunt existere. Nullumque aliud ens, dum illa existit, posse existere in loco, quin sit cum illa penetratum localiter.

217 Secundò infero, si magnitudo replens totum spatium locale in quasilibet omnino partes quoad trinam dimensionem in se infinitas diuideretur à Deo, fore utique ut nulla eiusmodi partium in vlllo spatio continuo collocabilis esset; quia omne spatium continuum quoad trinam dimensionem infinitum qualibet eiusmodi partium infinite maius est, iuxta demonstrationes factas supra q. 2. proposit. 28. Quæ ad rem recolendæ, & applicandæ. Unde etiam patet, nullam omnino magnitudinem quoad trinam dimensionem infinitam, & infinite minorem eâ, quæ totum spatium locale replet, in vlllo spatio continuo collocabilem esse.

218 Tertiò infero, quamlibet magnitudinem finitè minorem eâ, quæ totum spatium locale replet, in eodem spatio locali ponibilem esse; nisi quod huius ea pars finita, atque adeò intermedia, utpote terminata vndequeque, maneret vacua, cui congrueret, si daretur, excessus finitus, in quo magnitudo maior integri spatij replitiua excedit minorem.

219 Quartò infero, quamlibet magnitudinem quoad trinam dimensionem infinitam & maiorem siue infinite, siue finite illâ, quæ totum spatium lo-

cale iustè replet, in ipso eodem spatio localilem esse, ita tamen ut excessus cum residuo localiter penetraretur. De quo nullum est dubium. Quod dubitari potest est, an sit possibilis magnitudo maior illâ, quæ totum spatium locale iustè, & absque vllâ suarum partium penetratione replet. Circa quod dubium primò videtur dicendum, possibilem esse magnitudinem ex partibus eiusdem speciei compositam, quæ totum replet spatium locale, ut magnitudinem aquæ, aut aeris, aut ignis, &c. quia non est cur partes extensionis posibles eiusmodi rerum ad minorem infinitudinem coarctentur. Secundò videtur dicendum per congruentiam quandam, partes aliquotas eiusdem speciei posibles vniuscuiusque rerum eiusmodi plures non esse, quam, ut sufficerent ad replendum totum spatium locale, si existerent. Nam, ut est certum, multitudinem infinitam creaturarum possibilem, atque adeò etiam multitudinem infinitam indiuiduorum possibilem cuiusque speciei certam, & determinatam esse, quam Deus cognoscit, ita, ut nec maior possit esse, nec minor iuxta dicta q. 3. Ita quoque est certum, multitudinem infinitam partium aliquotarum possibilem eiusdem speciei, ex quibus vnaquæque magnitudo localem extensionem exigens intra suam speciem, potest coalescere, certam, & determinatam esse, quam Deus cognoscit, ita, ut nec maior esse possit, nec minor. Videtur autem congruum esse, ut sit tanta, quata sufficeret ad replendum absque vllâ penetratione totum spatium locale. Unde tertio videtur dicendum, si consideretur vna quavis magnitudo coalescens ex partibus diuersæ speciei, ut ex aquâ, aere, igne, &c. eam utique infinite maiorem esse posse, quam totum spatium locale; atque ita in nullo eam spatio locali citra infinitam partium penetrationem collocabilem. Talis quippe erit magnitudo coalescens ex totâ aquâ, & ex toto aere possibili, utpote constans duabus infinitis partibus, quarum qualibet perse solam totius spatij localis replitiua est iuxta dicta.

219 Eginus hæcenus in hac q. de infinito extenso localiter per localem suarum infinitarum partium distributionem. Quod proprie quantum localiter extensum, siue extensionis localis dicitur. Supererat dicendum modò de ente infinite extenso localiter per sui totius localem, & infinitam repetitionem. Quod minus proprie extensum localiter dicitur, quatenus in pluribus spatijs localibus possum, seu replicatum est. De quo tamen iam supra egimus disp. 6. q. 7. Quia ibi de eo à Doctoribus solet communiter tractari. Recognoscantur scripta ibi.

QVÆSTIO VI.

Utrum infinitum aliquod extensionis temporalis possit à Deo produci, penique in statu existenti.

220 Illud ens dicitur proprie extensum temporali- ter, quod per suarum partium temporalem distributionem diuersis partibus temporis correspondet. Quod aliter ens successiuum dicitur. Qualis est motus localis, aliaque eiusmodi entia successiuè fluentia. Dicit etiam potest, tamen minus proprie, ens temporaliter extensum illud, quod

quod per sui totius temporalem replicationem pluribus partibus temporis correspondet. Quod aliter ens permanens in tempore diuisibili dici solet. Igitur duo in presenti queruntur. Primum. An aliquod ens permanens per infinitum tempus durare possit. Secundum. An aliquod ens successuum per infinitum tempus possit extendi.

221 Circa primam quidem questionem tria sunt certa secundum fidem. Primum est, Deum per totum tempus à parte ante, & à parte post infinitum, atque adeo ab aeterno, & in aeternum, & semper necessario durare, durasse, & duraturum esse; idque suapte natura, & essentia. De quo multa sunt dicta supra disp. 9. Secundum est, Angelos, & animas hominum, atque etiam post resurrectionem corpora horum per tempus infinitum à parte post, siue in aeternum esse duraturum ex decreto Dei. Tertium est, nullam creaturam per infinitum tempus à parte antea durasse, siue ab aeterno productam à Deo extitisse. An autem possibile fuerit, à Deoque proinde factibile, ut aliqua creatura ab aeterno extiterit, ab aeternoque proinde à Deo ipso producta fuerit, sub controuersa est. Prima sententia negat. Quam tenent Lessius lib. 4. de perfect. diu. cap. 2. Valent. 1. p. disp. 3. q. 3. punct. 2. Tanner. 1. p. disp. 6. q. 1. dub. 3. Tolet. lib. 8. Phys. disp. 1. q. 2. Murc. lib. 8. Phys. disp. 1. q. 3. cum S. Bonau. Albert. Richard. Marfil. Henri. Guillelm. & alijs. Secunda sententia affirmat. Quam tenent S. Th. 1. p. q. 46. art. 2. & lib. 2. contra Gent. cap. 46. cum quo Caic. Capreol. Ferrar. alijque Thomista. Necnon ex Nominalibus, & Scotistis multi. Item Soar. disp. 20. Metaph. sect. 6. Vazq. 1. p. disp. 177. cap. 5. Molin. 1. p. q. 46. art. 2. Conimb. lib. 8. Physic. cap. 2. q. 6. & 7. Pet. Hurt. disp. 16. Phys. sect. 1. Arriag. disp. 17. Phys. sect. 2. Onied. contr. 19. Phys. punct. 1. Carlet. disp. 39. Phys. sect. 1. Lynce lib. 7. Phys. tract. 5. cap. 1. & alijs plures.

222 Circa secundam questionem, supposita communi opinione, & nostrâ de durationibus superadditis, & essentialiter successiuis, certum est, per tempus infinitum siue aeternum à parte post futuras esse infinitas durationes, seu partes durationum continuo fluxu se succedentium omnium entium creatorum, quæ in aeternum iuxta fidem sunt duratura, ut sunt omnes prædestinati, & reprobi tam Angeli, quam homines. Quorum etiam actionum successiue futurarum seriem, certum est, à parte post infinitam fore. Quod vertitur in controuersiam, est. An motus à parte antea infinitus, siue aeternus, siue carens principio fuerit possibilis, aut series aliqua entium successiue productorum à Deo per totam aeternitatem à parte antea, ita, quod nullum eorum fuerit primum, sed ante quodlibet alia, & alia extiterint sine principio. Prima sententia negat, talem motum, aut seriem entium principio carentem esse possibilem. Quam tenent Soar. disp. 20. Metaph. sect. 6. Valent. 1. p. disp. 3. q. 3. punct. 2. Tolet. lib. 8. Phys. q. 2. Rub. lib. 8. Phys. q. 3. Pet. Hurt. disp. 18. Phys. sect. 2. & 3. cum Durand. Sor. & alijs. Secunda verò sententia opposita affirmat. Quam tenent Vaz. 1. p. disp. 177. cap. 5. Perer. lib. 15. Phys. cap. 13. Conimb. lib. 8. Phys. cap. 2. q. 6. & 7. Arriag. disp. 17. Phys. sect. 2. Onied. contr. 19. Phys. punct. 3. Carlet. disp. 39. Phys. sect. 4. Lynce lib. 7. Phys. tract. 5. cap. 2. & alijs.

Propositio 1.

Possibile fuit, creaturam permanentem ab aeterno extitisse, à Deoque proinde ab aeterno productam fuisse.

Probatur primò. Quia non est alienum à perfectione creaturæ, fore eam in aeternum exituram; cum sanctum sit, multas creaturas de facio exituras esse in aeternum. Ergo neque est alienum à perfectione creaturæ, eam ab aeterno extitisse. Hoc igitur, sicut & illud, possibile cenendum est.

Secundò. Quia non est de ratione producti ab alio, quod in tempore incipiat; quandoquidem Filius Dei à Patre, Spiritusque sanctus à Patre, & Filio ab aeterno producuntur, ut Fides docet. Igitur potuit creatura produci à Deo ab aeterno.

Tertiò. Quia neque est de ratione producti ab alio, quod sit posterius suo principio secundum tempus. Sed fat est, quod illo sit posterius secundum originem, siue secundum causalitatem; ut patet in Verbo aeternaliter producto à Patre; in omnibusque effectibus, quos cause producunt in primo instanti suæ existentia. Igitur creaturam ab aeterno produci à Deo, ipsoque esse subinde duraturam causalitate posteriorem, & simul semper tempore, possibile fuit.

Quartò. Quia non repugnat, creaturam esse in omni loco, ut supra disp. 6. q. 7. statuimus. Ergo neque repugnat, creaturam esse in omni tempore, atque adeo ab aeterno.

Quintò. Quia Deus ab aeterno exercuit actus intellectus, & voluntatis non solum necessarios, sed etiam liberos, quos potuit non exercere; alioque, quos exercere potuit, omisit. Ergo & potuit ab aeterno exercere actiones productivas creaturarum, quas non exercuit.

Sextò denique propositio probatur. Quia ex eo, quod aliqua creatura permanens extiterit ab aeterno, nulla sequitur contradictio, ut ex argumentorum opponendorum solutione constat. Id ergo possibile, à Deoque factibile fuit.

Opponitur etenim primò sic. Creatio rei est productio eius ex nihilo. Ergo nihil, siue negatio rei prius tempore debet esse, quam ipsius existentia. Quod stare nequit cum eo, quod res creetur ab aeterno. Distinguo antecedens. Creatio rei est productio eius ex nihilo, id est, ex nullo subiecto præsupposito; concedo; ex nihilo, id est, ex præiua negatione ipsius rei; nego. Et nego consequentiam. Ab aeterno quippe bene potest stare, ut res ex nullo præsupposito subiecto producatur; ut constat.

Secundò opponitur. Si Deus produceret creaturam ab aeterno, ea semper esset, atque adeo nunquam posset non esse. Siquidem omne, quod est, quando est, necessario est. Et consequenter non liberè, sed necessario Deus illam produceret. Quod est absurdum. Ergo. Respondeo, si Deus produceret creaturam ab aeterno, fore, ut ea semper posset non esse potentia antecedente, quod satis superque esset ad Dei libertatem; tametsi nunquam posset non esse potentia consequente, quod nullatenus præiudicaret libertati Dei. Sicut nulli libertati præiudicat necessitas consequens, quam solum habet omne quod est, quando est, ex suppositione quod est.

Tertiò opponitur. Aeternitas est attributum pro-

proprium Dei. Ergo nequit creatura communicari. Respondeo, æternitatem per essentialiam, & prorsus necessariam esse attributum proprium Dei creaturæ incommunicabile; secus æternitatem per participationem, & contingentem. Hæc enim, sicut communicari potest creaturæ à parte post, ut constat ex fide, ita & potuit à parte ante communicari.

332 **Quartò opponitur.** Deus non posset ab æterno corrumpere creaturam, quam ab æterno produceret. Ergo necessarius esset ad illam per æternitatem conservandam. Quod eius perfectio dominio derogare videtur; præsertim in sententiâ, quam nos amplexi sumus supra disp. 8. q. 3. de impossibilitate creaturæ, quæ semel producta per tempus aliquod diuisibile sit essentialiter duratura; quin ante transactum illud possit corrumpi à Deo. Respondeo, Deum non posse corrumpere ab æterno creaturam, quam ab æterno produceret; atque adeò nec posse Deum producere ab æterno creaturam, quin det illi durationem aliquam æternam, siue infinitam à parte ante alicui temporis æterno, siue infinito à parte ante correspondentem: hoc enim ipsum est producere illam ab æterno. Quia tamen duratio ista tam collectiue, tum diuisiue sumpta accidentaliter esset creaturæ; quia & tota illa, & qualibet eius parte, etiam suppositis alijs, posset creatura carere; idcirco nulla talis creaturæ necessitas præiudicaret dominio Dei; uti præiudicaret necessitas creaturæ essentialiter duraturæ per tempus aliquod diuisibile ex suppositione, quòd existeret. De qua loco citato. Adde, creaturam ab æterno productam à Deo, etsi eo ipso posset conservata à Deo per æternitatem diuisiue sumptam, hoc est, per omnes partes temporis à parte ante infiniti sumptas distributiue; dici tamen non posse conservatam à Deo ab æterno, siue per æternitatem sumptam collectiue. Quia conservatio connotat præexistentiam creaturæ in tempore antecedente; & nullum est tempus antecedens æternitatem indiuisim sumptam; ut constat.

333 **Quintò potest opponi vrgentiss.** Si Deus produceret creaturam ab æterno, esset ea simul corruptibilis, & non corruptibilis ab æterno. Quod repugnat. Ergo, &c. Non esset corruptibilis ab æterno; quia corruptio est negatio rei prius tempore præexistentis; & repugnat, fuisse ab æterno negationem creaturæ prius tempore præexistentis; cum ante totam æternitatem nullum sit tempus; ut constat; apertamque præferret contradictionem, eandem creaturam produci, & simul corrumpi ab æterno. Esset verò corruptibilis ab æterno; quia nullum omnino esset totius præteritæ æternitatis instans, in quo ea inciperet corruptibilis esse, & ante quod non potuisset corrumpi à Deo. Semperque proinde, siue in omnibus totius præteritæ æternitatis instantibus corruptibilis esset. Quod ipsum est, esse eam corruptibilem ab æterno. Respondeo, si Deus produceret creaturam ab æterno, nullatenus fore illam corruptibilem ab æterno; ut planè ostendit prima pars argumenti facti. Ad secundam autem, cuius illatio est fallax, dico, si Deus produceret creaturam ab æterno, fore quidem illam corruptibilem in omnibus instantibus præteritæ æternitatis distributiue sumptis; secus in omnibus collectiue. Quia nullum esset instans totius præteritæ æternitatis, in quo non posset Deus illam corrumpere, supposita tamen semper existentia eius in instantibus anterioribus. Non tamen posset Deus corrumpere illam in tota instantium collectione; prout opus erat,

ut posset illam corrumpere ab æterno.

334 **Sextò opponitur.** Producatur stupa applicata igni ab æterno. Qui sanè illam ab æterno comburere, corrumpereque non posset propter dicta n. præced. Combureret ergo in primo instanti, in quo posset; & simul non combureret; quia nullum est primum; nam, signato quouis, aliud est prius, in quo comburere posset. Quòd est implicatorium. Respondeo, nullum quidem esse instans, in quo posset ignis primò stupam comburere; quia ante quodlibet datur aliud, in quo posset. Atque ita fore, ut Deus teneretur in casu posito determinare tempus, in quo esset ignis stupam combusturus. Fieretque, ut in omnibus partibus temporis æterni anterioris violentia inferretur igni; quominus in eis stupa combureret. Id enim decerneret Deus eo ipso, quòd decerneret producere stupam ab æterno applicatam igni. Sicut ex suppositione, quòd Deus decerneret producere stupam igni applicatam in hoc instanti iam vltimò dispositam ad combustionem, decernit quoque, violentiam inferre igni pro hoc instanti, quominus in materiam stupam iam dispositam vltimò suam introducat formam. Solùm ergo esset Deo liberum, ea suppositione facta, eligere aliquam ex infinitis æternitatibus minoribus, & minoribus inclusis in æternitate integrâ à parte ante, in qua contra naturalem imperium ignis esset stupa ex decreto Dei peritura. In cuius æternitatis electæ partibus omnibus distributiue sumptis potens existeret ignis stupam comburere, & corrumpere antecederet; tametsi ex decreto Dei negandi ei concursus ad combustionem debitum consequenter impotens fieret.

Propositio 2.

335 **Motus successiuus æternus, siue infinitus à parte ante possibilis est; atque adeò & qualibet series entium successiue fluentium à parte ante infinita, siue principio carens.**

Probatum primò. Quia possibilis est series successiua infinita à parte post; ut patet in serie à parte post nunquam finiendâ durationum, atque etiam cogitationum, ac volitionum Beatorum, cruciatuumque Damnatorum. Ergo possibilis etiam est series successiua infinita à parte ante.

336 **Secundò.** Quia non repugnat ens infinite extensum localiter versum omnem partem iuxta dicta q. 5. Ergo neque repugnat ens infinite extensum temporaliter versum omnem partem; hoc est, tam à parte ante, quam à parte post. De quo in propositione est sermo.

337 **Tertiò.** Quia hoc ipso, quòd ens permanens potuit à Deo produci ab æterno, atque adeò per tempus à parte ante infinitum durare, ut proposuit. 1. statum est; non potuit non esse possibilis series successiua à parte ante infinita durationum, eiusmodi entis partibus temporis à parte ante infiniti correspondentium iuxta doctrinam vniuersalem de durationibus traditam supra disp. 8.

338 **Quartò.** Quia tempus, quòd imaginatum appellant, & citra dubium à parte ante infinitum est iuxta proposuit. 25. statum q. 2. in serie successiua essentialiter durationum possibilium quatenus talium consistit iuxta doctrinam ibi etiam suppositam, & latius superius expositam disp. 8. q. 2. Talis ergo series non solum à parte post, sed etiam à parte ante infinita possibilis est.

239 Quintò probatur propositio. Quia in eiusmodi seriebus successiuis, & à parte ante infinitis nulla implicatur contraditio, ut ex solutione argumentorum, quæ oppositum intendunt, constabit. Possibiles igitur sunt; à Deoque subinde factibiles.

240 Obijcitur tamen contra eas primò. De ratione infiniti est, quòd sit impertransibile successiue. Sed, si series successiua infinita à parte ante existisset, iam hodie tota ea successiue transisset. Ergo & esset infinita; quia id supponitur; & non; quia pertransibilis successiue. Respondeo, de ratione infiniti esse, quòd sit impertransibile successiue, procedendo versus illud latus, versus quòd infinitum est. Quia ratione etiam series successiua à parte ante infinita impertransibilis est successiue; quatenus partes eius successiue accipienti, mentaliterque versus principium retrocedenti semper alia, & alia restabunt sine fine accipiendæ iuxta infiniti definitionem Aristotelicam expositam supra q. 1. Quia reverà talis series nullum principium habet; eoque iure ab eo latere infinita, siue interminata, siue nunquam incipiens est. Ex quo patet, non esse contra infinitudinem à parte ante seriei successiue, quòd physicè tota ea aliquando transierit; quia à latere, versus quòd procedit, & transiit, non infinita est, sed finita; ab altero autem latere, non quia non transiit, sed quia non incipit, infinita est. Et quidem de tempore usque ad hodiernum diem transactò & fuisse infinitum, qua ratione fuit, & nihilominus iam transiisse, negari non potest. Non ergo opponitur infinitudini à parte ante, quòd ens illam habens transierit, si à parte post finitum est.

241 Secundò obijcitur. Quæcunque ab æterno sunt, simul tempore necessariò sunt; quia, quòd posterius tempore est alio quòdpiam, nequit esse ab æterno; cum supponat ante se præcessisse tempus; & nullum tempus possit præcedere æternitatem. Sed partes motus, alteriusve seriei successiue quatenus talis nullatenus possunt simul tempore esse, ut constat. Ergo nec motus, nec vlla alia successiua series possunt esse ab æterno. Hic est cauenda æquiuocatio, qua solent aliqui præcedere; eo quòd perperam loquuntur. Nos non asserimus, neque ab illo est asserendum possibile, quòd motus aliquis, aut series aliqua successiua sic ab æterno. Hoc enim manifestè repugnat, ut argumentum factum demonstrat. Sed asserimus, ab omnibusque nostram sententiam amplectentibus asserendum est, possibilem esse motum æternum seu infinitum à parte ante: seriesque alias successiuas similiter à parte ante æternas, seu infinitas, sed principio carentes. Quòd est valde diuersum. Ex quo patet, per argumentum factum nihil præstari contra nos.

242 Tertiò obijcitur. Si Cæli motu circulari infinito à parte ante mouerentur, ab æterno producti à Deo essent, ut constat. Si enim inciperent existere in tempore; & moueri inciperent in tempore; atque adeò motu à parte ante non infinito contra suppositionem. Deberent igitur à Deo produci ab æterno sub aliqua determinatà præsentia; nam præsentia indeterminatæ, & vagæ reipsa sunt impossibiles. Quæ præsentia necessariò per æternitatem duraret; cum non posset ab æterno corrupti, sed solum in tempore iuxta dicta circa proposit. 1. Unde fieret, ut à tempore corruptionis talis præsentia, & non antea posset motus incipere; infra usque proinde à parte ante esse non posset contra suppositionem. Respondeo, si Cæli motu circulari æterno, seu infinito à parte ante

mouerentur, fore utique, ut illi non sub vna aliqua determinatà præsentia, sed sub infinitis successiue fluentibus determinatisque producerentur; sicut & sub infinitis durationibus infinitis partibus temporis correspondentibus. Ut enim creaturæ cuiuslibet productæ ab æterno necessariò deberet Deus communicare seriem successiuam durationum à parte ante infinitam, & seriei partium æternitatis, seu temporis à parte ante infiniti correspondentem; id namque fert necessariò secundum productio creaturæ ab æterno iuxta doctrinam stabilitam circa proposit. 1. Ita Cælis ab æterno productis liberè Deus posset communicare seriem successiuam, & circularem præsentiarum à parte ante similiter infinitam, qua eos motu circulari æterno, seu infinito à parte ante moueret. In hac siquidem præsentiarum serie infinita nulla maior, quam in illà durationum, est excogitabilis repugnantia.

243 Quartò obijcitur. Si mouerentur duo mobilia motibus rectis à parte ante infinitis, & citradubium possibilibus iuxta sententiam nostram, alterum quidem ab Oriente versus Occidentem, & alterum ab Occidente versus Orientem per eandem lineam rectam spatij localis vtrinque infinitam. Ea utique & deberent sibi obuiam occurrere: quia distantia localis, qua in quouis temporis instanti inter se ante occursum distarent, semper esset finita, utpote terminis clausa; atque adeò motu ipso amoborum transibilis; & non deberent; quia non esset, cur potius in hoc instanti, & in hoc spatij locali, quam in alio quouis sibi occurreret. Rursus si alterum diuoriorum mobilium duplo velocius, quam alterum, moueretur, spatium duplo maius, quam alterum, antequam sibi occurreret, necessariò transiret; aliunde verò non transiret; quia tale spatium est impossibile. Siquidem linea vtrinque infinita per nullum punctum est diuisibilis, ita, ut vna pars diuisionis dupla sit altera; eo quòd, detracta à parte maiori portione infinita equali parti minori, portio maioris, quæ superest, semper necessariò est finita, utpote clausa terminis, iuxta doctrinam statutam quæst. 2. proposit. 28. Respondeo ad priorum argumenti partem, supposito, quòd linea spatij localis vtrinque infinita, & transiens per centrum spatij temporalis, siue temporis vtrinque etiam infinito equalis quoad extensionem sit, ut tanquam valde consentaneum statuimus q. 2. proposit. 27. si duo mobilia per talem lineam æternis à parte ante motibus tum equalis, tum mediocoriorum in singulis instantibus temporis singula puncta spatij localis percurreret, fore utique, ut illa tum in centro totius spatij localis, tum etiam in instanti medio, siue centro totius temporis sibi occurrerent, iuxta dicta de huiusmodi centris proposit. 27. citatæ; quia vnumquodque eorum in eodem dimidio totius temporis suum dimidium spatij linealis iute percurreret; proindeque non possent non simul concurrere, atque adeò sibi occurrere tum in instanti bifariam diuidente totum tempus, tum in puncto bifariam diuidente totum dictum spatium lineale. Quòd si verò dicta duo mobilia per integram æternitatem à parte ante considerentur moueri aut motu tardiori medio, ita, ut singulis punctis spatij bina instantia temporis correspondeant; aut motu velociori medio, ita, ut singulis instantibus temporis correspondeant bina spatij puncta; ut sic eiusmodi integri æterni motus impossibiles erunt; quia neque erit vllum infinitum continuuum punctorum spatij;

tij, quod non sit infinitè maius, atque adeò non congruens infinito binariorum instantium temporis; neque erit vllum infinitum continuum instantium temporis, quod non sit infinitè maius, atque adeò non congruens infinito binariorum partium spatij iuxta doctrinam demonstratam q. 2. proposit. 28. Dico autem integros prædictos motus impossibiles esse: quia quælibet eorum partes finitè distributiue sumptæ possibiles erunt. Nam binaria indiuisibilia temporis singulis indiuisibilibus spatij, & binaria indiuisibilia spatij singulis indiuisibilibus temporis in quolibet numero finito benè congruere poterunt; prout ad naturam dictorum motuum citra eorum infinitudinem possibilia requisitum est. Ex quo patet ad posteriorem argumenti partem, etiam esse impossibile, quòd alterum prædictorum mobilium duplo velocius, quàm alterum, moueretur per integram æternitatem; etsi per eius quamlibet partem finitam moueri posset. Quo cessat contradictio illata.

344 Quinto obijciunt. Omnes partes motus æterni sunt motus. Sed de ratione motus est amissio presentia in spatio relinquendo per motum. Ergo ante omnes partes motus æterni habuit mobile presentiam aliquam in spatio relinquendo per motum. Ergo talis presentia fuit omnium prima; atque adeò series presentiarum, partiumque motus terminatarum ad illas non potuit esse infinita contra suppositionem. Concessa maiore, & minore, distinguo primum consequens; ante omnes partes motus æterni distributiue sumptas habuit mobile presentiam aliquam in spatio relinquendo per motum; concedo; quia nulla est pars motus æterni, antequam non fuerit mobile sub alià presentia in alio spatio: ante omnes partes motus æterni collectiue sumptas, nego. Et nego secundam consequentiam. Quia ante totam collectionem presentiarum, & partium motus nulla presentia, nullaque pars motus datur, aut dabilis est. Inferes. Ergo integer motus æternus indiuisim sumptus non est motus. Distinguo: non est motus ratione sui, quatenus per illum ut sic non transfertur mobile de vno spatio ad aliud; transferat: non est motus ratione partium, per quarum singulas transfertur mobile de vno spatio ad aliud nego. Et hoc ad essentiam motus est satis. Id quod etiam cernitur in motu circulari tum circuli, qui indiuisim sumptus non transfertur de vno spatio ad aliud; & nihilominus moueri dicitur ratione partium, quarum singula per talem motum de vno spatio transferunt ad aliud; tum cuiusuis indiuisibilis, quod per omnes partes sui motus circularis indiuisim acceptis de vno spatio ad aliud non transfertur; cum tamen transferatur per singulas.

245 Sexto obijci potest. In motu æterno à parte antea ante cuiusuis partis corruptionem præcedit ipsa pars, & quamlibet partem præcedit corruptio alterius partis. Ergo aggregatum omnium partium prius est tempore, quàm aggregatum omnium corruptionum, & vicissim hoc prius, quàm illud. Quod repugnat. Si autem dicatur neutrum præcedere alterum; erunt simul tempore. Quod etiam repugnat: quia opponuntur contradictoriè. Respondeo, ante omnes corruptiones distributiue acceptas præcedere partes, quarum sunt corruptiones; & ante omnes partes etiam distributiue acceptas, præcedere corruptiones aliarum partium; neutrum tamen dictorum aggregatorum collectiue sumptum præcedere alterum: quia ante neutrum ut sic datur capacitas vlla aut corruptionis, aut partis. Nec inde fit, talia ag-

gregata ut sic esse simul in eodem tempore, prout opus erat, ut contradictoriè pugnarent; non enim sunt. Sed in duobus aggregatis partium temporis diuersarum. Quorum tamen etiam singula partes comparate inter se suas habent posterioritates, & prioritates; neutrum tamen collectiue sumptum præcedit alterum; quia, cum vtrumque à parte ante sit infinitum, ante neutrum præcedit vlla capacitas temporis anterioris. Id quod de conceptu omnium aggregatorum partium temporis à parte ante infinitorum est: ut cernere est in duobus aggregatis à parte ante infinitis, & inter se adæquate distinctis altero horarum, & altero semihorarum, in quæ totum tempus à parte ante infinitum diuidi potest, si alternatiue sumantur ante quamlibet horam semihora, & ante quamlibet semihoram altera hora; & sic deinceps.

246 Septimo denique potest obijci. In serie successiuà à parte ante infinita nulla est pars, quæ non primò existat in aliqua parte temporis. Ergo nulla est pars, ante cuius existentiam non præcesserit æternitas, siue infinitum tempus. Ergo nulla est pars, cuius negatio non præexistit ab æterno, seu per æternitatem, seu per tempus infinitum à parte antea. Ergo, cum eiusmodi æternitas, seu tempus infinitum omnino sit plenum partibus prædictæ seriei, ut supponitur, ita, ut nulla sit omnino pars temporis, cui pars seriei non respondeat; nam aliàs non esset hæc infinita contra suppositionem; concluditur aliquas partes talis seriei cum suis negationibus in eisdem partibus temporis debere necessariò concurrere. Quod tamen impossibile est. Cum quoduis ens, & eius negatio contradictoriè opponantur relatè ad idem tempus, ut constat. Concessis reliquis, nego ultimam conclusionem. Nam cum eo, quòd tempus infinitum à parte ante ita sit plenum partibus prædictæ seriei, ut nulla pars temporis sit, cui pars seriei non respondeat, sicut benè cohæret, quòd nulla sit pars totius seriei, concurrens in eodem tempore cum aliqua alià ex præcedentibus in infinitis partibus temporis anterioribus; ita, quòque benè cohæret, quòd nulla sit pars totius seriei concurrens in eodem tempore cum negatione sui in eisdem partibus temporis anterioribus præexistente.

QUESTIO VII.

Virum infinitum aliquod extensionis secundum seriem causalitatis possibile sit,

247 **E**st dicere, an sit possibilis aliqua series causalitatis, & effectuum infinita aut à latere, quo accenditur versùs causas, ita, ut hæc causetur ab alià, & hæc ab alià, & hæc ab alià, &c. aut à latere, quo descenditur versùs effectus, ita ut hic causet alium, & hic alium, & hic alium, &c. aut ab utroque latere.

248 Suppono primò tanquam certum secundum fidem, & euidens secundum rationem ex dictis disp. 1. q. 2. 6. & 7. impossibile omnino esse, quòd detur series causarum adæquatarum, & effectuum extensa versùs ipsas causas in infinitum. Necessè quippe est dari vnã causam adæquatam primam, à qua tanquam à primo fonte omnium causabilium cetera omnes cause siue adæquate, siue